

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Jitky Zavřelové a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **S. S.**, zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, odbor cizinecké policie**, se sídlem Křižíkova 8, Praha 8, proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 6. 2020, čj. KRPS-152999-24/ČJ-2020-010026, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2020, čj. 49 A 3/2020-34,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2020, čj. 49 A 3/2020-34, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč**, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Shora uvedeným rozhodnutím žalovaná rozhodla, že se žalobce podle § 124 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2020 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajišťuje za účelem správního vyhoštění s tím, že se doba zajištění stanoví na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody. Rozhodnutí žalované bylo žalobci doručeno 26. 6. 2020.

[2] Proti uvedenému rozhodnutí se žalobce bránil žalobou u Krajského soudu v Praze, podanou k poštovní přepravě 20. 7. 2020. Spolu s žalobou neobsahující žádné žalobní body

(blanketní žaloba) žalobce požádal o ustanovení konkrétně označeného zástupce z důvodu neznalosti českého práva a nemajetnosti. Krajský soud usnesením z 27. 7. 2020 žádosti žalobce vyhověl, ustanovil mu zástupcem požadovaného advokáta a současně tohoto zástupce vyzval, aby ve lhůtě 30 dnů od doručení napadeného rozhodnutí žalobci odstranil vady žaloby, přičemž jej upozornil na hrozbu odmítnutí žaloby v případě, že nebude doplněna včas. Usnesení s výzvou k odstranění vad žaloby bylo ustanovenému zástupci žalobce doručeno prostřednictvím systému datových schránek 27. 7. 2020. Samotnému žalobci pak až 30. 7. 2020 prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Doplnění žaloby zástupce žalobce odeslal a doručil krajskému soudu dne 4. 8. 2020 datovou schránkou.

[3] Krajský soud žalobu odmítl podle § 37 odst. 5 věty druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Dospěl k závěru, že zákonná lhůta třiceti dní pro podání žaloby proti správnímu rozhodnutí (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců) uplynula již dne 3. 8. 2020. Proto bylo doplnění žaloby opožděné a nelze k němu podle § 71 odst. 2 s. ř. s. přihlížet. V situaci, kdy žaloba postrádala jakýkoliv žalobní bod, a k doplnění nebylo možno přihlížet, nezbylo než žalobu odmítnout.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, v níž vyjádřili nesouhlas s postupem krajského soudu, který nesprávně aplikoval § 35 odst. 10 s. ř. s. (pozn. NSS: stěžovatel nesprávně uvádí odst. 9, jenž danou materii upravoval pouze v období od 15. 8. 2018 do 23. 4. 2019), podle jehož věty třetí, *požádá-li návrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení*. Podle stěžovatele však krajský soud nesprávně konec stavění doby k doplnění žaloby odvozoval nikoliv od právní moci usnesení o ustanovení zástupce, nýbrž od doručení tohoto usnesení ustanovenému zástupci, což je ovšem výklad *contra legem*.

[5] Napadené usnesení je dle stěžovatele nezákonné, a proto navrhl jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o odměnu ustanoveného advokáta.

[6] Žalovaná pouze uvedla, že cizinec byl z původního zajištění propuštěn a přezajištěn podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). K samotné kasační stížnosti se nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem *Přípustnost kasační stížnosti – existence předmětu řízení*

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti a shledal, že je přípustná.

pokračování

[8] Podle § 125 odst. 6 věty třetí zákona o pobytu cizinců se *oznámením rozhodnutí o zajištění podle § 46a zákona o azylu dosavadní rozhodnutí o zajištění podle tohoto zákona ruší*.

[9] Stěžovatel byl původně zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců. Dne 30. 6. 2020 požádal o udělení mezinárodní ochrany, a proto bylo následně 2. 7. 2020 vydáno rozhodnutí o zajištění podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu (dále jen „rozhodnutí o přezajištění“), jež nabylo právní moci 3. 7. 2020. Původní rozhodnutí žalovaného o zajištění se tak podle § 125 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ze zákona ruší. To by znamenalo, že již v průběhu řízení před krajským soudem odpadl předmět řízení, což představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení a důvod pro odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[10] Nejvyššímu správnímu soudu je známo, že podle části zdejší rozhodovací praxe je chybějící předmět řízení důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti pro nepřipustnost (např. usnesení z 14. 1. 2016, čj. 9 Ads 147/2015-24; z 12. 9. 2018, čj. 9 As 218/2018-72; či z 31. 1. 2019, čj. 5 As 42/2018-72).

[11] Proti výše uvedené judikatorní linii však stojí linie opačná, jež připouští meritorní přezkum kasační stížnosti i v těch případech, kdy chybí předmět řízení (např. rozsudky z 21. 7. 2005, čj. 7 Azs 101/2005-46, č. 1404/2007 Sb. NSS; z 10. 10. 2018, čj. 9 Azs 182/2018-21; ze 16. 12. 2015, čj. 10 As 229/2014-41, č. 3367/2016 Sb. NSS; či z 29. 11. 2017, čj. 5 As 165/2016-96).

[12] Nejvyšší správní soud nicméně dospěl k závěru, že sporná právní otázka, o níž v rozhodovací praxi zdejšího soudu panuje rozpor, nemá význam pro řešení nyní projednávané věci. Pokud by se totiž měla prosadit judikatorní linie, podle níž odpadnutí předmětu soudního přezkumu v podobě zrušení přezkoumávaného rozhodnutí má za následek nepřipustnost kasační stížnosti, nemohl by soud v dané věci dospět k jinému závěru, než že k odpadnutí předmětu řízení nedošlo, a to pro rozpor § 125 odst. 6 zákona o pobytu cizinců s právem Evropské Unie, jak je vysvětleno dále.

[13] Nejvyšší správní soud by totiž v takovém případě shledal, že § 125 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, v důsledku odpadnutí předmětu řízení *ex lege*, nepřipustně vylučuje soudní ochranu proti rozhodnutí o zajištění cizince, pokud váže možnost přezkoumání zákonnosti tohoto rozhodnutí a poskytnutí soudní ochrany na trvání zajištění podle původně napadeného rozhodnutí, resp. je vylučuje v situacích, kdy zajištění fakticky trvá (či pokračuje) na základě jiného rozhodnutí podle jiného právního předpisu, zde zákona o azylu.

[14] Již ve vztahu k předchozí, Ústavním soudem posléze zrušené právní úpravě (nález ze 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17), dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že pokud se nelze domoci u soudu vyslovení nezákonnosti rozhodnutí o zajištění policií ani v jednom stupni soudního řízení z mj. důvodu, že omezení osobní svobody trvá na základě jiného rozhodnutí, je taková vnitrostátní úprava neaplikovatelná pro rozpor s právem Evropské unie, a to s čl. 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně

pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“), a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení s čl. 5 odst. 4 a 5 Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod uveřejněných pod č. 209/1992 Sb. (rozsudek ze dne 29. 11. 2017, čj. 6 Azs 320/2017-20).

[15] V tehdy projednávané věci Nejvyšší správní soud rozhodoval o aplikovatelnosti § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 20. 1. 2019, podle nějž *v případě, že je zajištění cizince ukončeno před vydáním rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí o zajištění cizince, o žalobě proti rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince nebo proti rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení, soud řízení o žalobě zastaví. O ukončení zajištění cizince policie neprodleně informuje příslušný soud, který žalobu projednává. Věty první a druhá se pro řízení o kasační stížnosti použijí obdobně.*

[16] Nejvyšší správní soud na základě podrobné argumentace v bodech 51 až 67 rozsudku čj. 6 Azs 320/2017-20 uzavřel, že pokud neumožňuje dané ustanovení zákona o pobytu cizinců (pozn. osmého senátu: šestý senát omylem uvedl zákon o azylu) „*na základě žaloby věcný přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizince před správními soudy ani v prvním stupni řízení, v případě, že je zajištění ukončeno před rozhodnutím soudu, je toto ustanovení v rozporu s uvedenými ustanoveními práva Evropské unie, potažmo Evropské úmluvy. Nejvyšší správní soud tento rozpor považuje za acte clair*“.

[17] Uvedený závěr by pak nutně musel dopadat i na nyní projednávanou věc, neboť podle Nejvyššího správního soudu neexistuje zásadní rozdíl mezi nemožností soudního přezkumu z důvodu zákonné povinnosti zastavit soudní řízení, došlo-li k ukončení zajištění, a z důvodu odpadnutí předmětu řízení v důsledku zrušení původního rozhodnutí o zajištění ze zákona.

[18] Soudní přezkum napadeného správního rozhodnutí by nebyl zachován ani tím, že soudnímu přezkumu bude podrobena následující rozhodnutí o přezajištění. V tomto dalším soudním řízení by totiž byla posuzována toliko zákonnost tohoto následujícího správního rozhodnutí ve věci přezajištění, nikoliv zákonnost původního správního rozhodnutí, jehož soudní přezkum musel být z důvodu odpadnutí podmínky řízení procesním způsobem ukončen. Byť i v tomto dalším soudním řízení mohou být posuzovány totožné skutečnosti, které by byly hodnoceny v řízení o žalobě proti původnímu správnímu rozhodnutí o zajištění, nemusí tomu tak být nutně vždy. I kdyby v obou řízeních byly posuzovány totožné skutečnosti, neznamená to, že výsledek řízení bude stejný, jaký by byl výsledek řízení o žalobě proti původnímu rozhodnutí o zajištění, neboť v mezidobí se mohla změnit skutková situace, nebo dokonce právní úprava, nejčastěji se bude lišit kvalita odůvodnění (zatímco prvotní rozhodnutí o zajištění se vydává v časové nouzi, navazující rozhodnutí ve věci zajištění mohou být připravována důkladněji). Výsledek obou řízení tedy může být odlišný (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 22. 8. 2019, čj. 2 Azs 330/2018 – 30, zejména body 22 a 28), a proto z hlediska požadavku na efektivitu soudního přezkumu rozhodnutí o zajištění nelze považovat za dostatečné, že soudnímu přezkumu lze vždy reálně podrobit přinejmenším poslední rozhodnutí ve věci zajištění.

pokračování

[19] Ustanovení § 125 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, podle něž vydáním rozhodnutí o přezajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu dochází ze zákona ke zrušení původního rozhodnutí o zajištění, by tak bylo v rozporu s právem Evropské unie, a to s čl. 15 návratové směrnice a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie. Proto by jej nebylo možné v nyní projednávané věci aplikovat, a napadené správní rozhodnutí o zajištění stěžovatele by tak pro účely soudní ochrany nebylo *ex lege* zrušeno a stále by existovalo jako předmět řízení.

Důvodnost kasační stížnosti – včasnost doplnění žaloby

[20] Nejvyšší správní soud tak neshledal neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, přistoupil k posouzení kasační stížnosti a dospěl k závěru, že je důvodná.

[21] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem v tom, že žaloba neobsahuje žádný projednatelný žalobní bod, a proto bylo na místě zástupce žalobce vyzvat k jejímu doplnění. Krajský soud nicméně nesprávně posoudil otázku běhu, stavění a znovurozběhnutí zákonné třicetidenní lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí žalované. Krajský soud vadně aplikoval větu třetí § 35 odst. 10 s. ř. s., neboť konec stavění lhůty nesprávně odvozoval od doručení usnesení ustanovenému zástupci, nikoli od jeho právní moci.

[22] Podle § 54 odst. 5 ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s. je usnesení v právní moci, bylo-li doručeno účastníkům.

[23] V části řízení, v němž krajský soud rozhodl o ustanovení zástupce stěžovateli, byli jak stěžovatel, tak i jemu ustanovený zástupce, účastníky řízení. Usnesení tak nabylo právní moci až 30. 7. 2020, kdy bylo doručeno též samotnému stěžovateli (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu z 29. 8. 2019, čj. 8 Azs 205/2019-22, bod 9). Až do 30. 7. 2020 tedy neběžela lhůta pro podání žaloby a znovu počala běžet ode dne následujícího, tj. 31. 7. 2020.

[24] Od doručení správního rozhodnutí stěžovateli (26. 6. 2020) do předání žaloby k poštovní přepravě (20. 7. 2020) uplynulo 23 dnů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze 7. 2. 2020, č. j. 9 Azs 366/2019-20, č. 3995/2020 Sb. NSS, bod 9). Do její uplynulé části se nepočítá den, kdy nastala skutečnost, s níž je stavění lhůty spojeno (rozsudek z 29. 9. 2020, čj. 10 Azs 71/2020-44, bod 9), zde tedy předání žaloby k poštovní přepravě.

[25] Dnem následujícím po právní moci usnesení, tedy od 31. 7. 2020 počal běžet zbytek původní třicetidenní lhůty, tj. zbylých sedm dnů. Lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného tak skončila až 6. 8. 2020, nikoli již 3. 8. 2020, jak nesprávně dovodil krajský soud. Doplnění žaloby zaslané zástupcem stěžovatele dne 4. 8. 2020 do datové schránky krajského soudu tak bylo včasné.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených úvah dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu

řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je krajský soud v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[28] Nejvyšší správní soud dále rozhodl o odměně advokáta Mgr. Ladislava Bárty, který byl stěžovateli krajským soudem ustanoven jako zástupce. Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. hradí odměnu za zastupování a hotové výdaje ustanoveného advokáta stát. Ustanovený zástupce učinil v řízení před zdejším soudem jeden úkon právní služby: písemné podání ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, kterým bylo podání blanketní kasační stížnosti a její doplnění. Za jeden úkon právní služby zástupci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. O odměně za úkony právní služby v řízení před krajským soudem rozhodne posléze krajský soud.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. října 2020

Milan Podhrázký